

Laidiens: 25.09.2001., Nr. 135

Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr.406

Rīgā 2001.gada 18.septembrī (prot. Nr.45, 24.κ)

Jonizējošā starojuma avotu iepakojšanas un marķēšanas kārtība

Izdoti saskaņā ar likuma “Par radiācijas drošību un kodoldrošību” 23.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka jonizējošā starojuma avotu, to skaitā radioaktīvo vielu, iepakojšanas un marķēšanas kārtību.
2. Jonizējošā starojuma avotus, kuru iepakojums un marķējums neatbilst šo noteikumu prasībām, atļauts demonstrēt gadatirgos, izstādēs un citos pasākumos, ja uz jonizējošā starojuma avota ir radiācijas brīdinājuma zīme ar radiācijas simbolu un uzrakstu “radioaktīvs” (pielikums), kā arī skaidri salasāma norāde par tirdzniecības aizliegumu.

II. Jonizējošā starojuma avota iepakojšana

3. Jonizējošā starojuma avotu iepakojšanai izmanto:
 - 3.1. primāro iepakojumu — iepakojumu, kas saskaras ar slēgto starojuma avotu (radioaktīvo vielu, kura atrodas hermētiskā kapsulā vai ir cietā agregātstāvoklī un cieši saistīta, nepieļaujot radionuklīdu nokļūšanu vidē normālos lietošanas apstākļos) vai ar vaļējo starojuma avotu (radioaktīvo vielu, kas nav slēgtā starojuma avota veidā);
 - 3.2. ārējo iepakojumu — iepakojumu, kurā ievietots primārais iepakojums vai jonizējošā starojuma iekārta, kas nesatur radioaktīvo vielu.
4. Jonizējošā starojuma avota primārais iepakojums un ārējais iepakojums (turpmāk — iepakojums) atbilst šādiem kritērijiem:
 - 4.1. izturīgs ražotāja paredzētajos lietošanas un glabāšanas apstākļos;
 - 4.2. iepakojuma konstrukcija un materiāls nodrošina, lai jonizējošā starojuma avota uzglabāšanas laikā nerastos radioaktīvā satura zudumi;
 - 4.3. pēc iepakojuma atkārtotas aizvēršanas nerodas radioaktīvā satura zudumi (ja iepakojumu paredzēts atkārtoti aizvērt);
 - 4.4. iepakojuma materiāls neveido ķīmiskus savienojumus ar iepakoto vaļējo starojuma avotu vai nepakļaujas to iedarbībai.
5. Uzņēmējs, kas ražo, importē, eksportē, izplata vai iznomā jonizējošā starojuma avotus (turpmāk — uzņēmējs), nodrošina, lai jonizējošā starojuma avota iepakojumu nevar atvērt bērni.

6. Jonizējošā starojuma iekārtas iepakojums nodrošina nemainīgu jonizējošā starojuma avota ražotāja paredzēto attiecīgās iekārtas ekspluatācijas stāvokli tās glabāšanas un transportēšanas laikā.

III. Vispārīgās prasības jonizējošā starojuma avota un iepakojuma marķēšanai

7. Katru jonizējošā starojuma avotu un iepakojumu marķē ar etiķeti, uz kuras ir informācija par attiecīgo jonizējošā starojuma avotu un radiācijas brīdinājuma zīme. Ja jonizējošā starojuma avota garākā mala ir īsāka par 3 cm, radiācijas brīdinājuma zīmi uz etiķetes neliek. Etiķeti uzlīmē vai piekarina.

8. Radiācijas brīdinājuma zīme aizņem ne mazāk par 1/10 no etiķetes virsmas vai ne mazāk par 5 cm².

9. Pārdošanai, nomai vai demonstrēšanai paredzētā jonizējošā starojuma avota un tā iepakojuma marķēšanu nodrošina uzņēmējs.

10. Ja jonizējošā starojuma avota marķējumu nepieciešams atjaunot vai jonizējošā starojuma avotu iepako papildus, vai vairākus jonizējošā starojuma avotus apvieno vienā iepakojumā, pārveido vai no tiem izveido jonizējošā starojuma iekārtu, marķēšanu nodrošina attiecīgā jonizējošā starojuma avota lietotājs (turpmāk – lietotājs) vai uzņēmējs.

11. Dāvinājuma vai humānās palīdzības veidā saņemtā jonizējošā starojuma avota marķēšanu atbilstoši šiem noteikumiem nodrošina lietotājs.

12. Uzņēmējs vai lietotājs nodrošina, lai jonizējošā starojuma avota un iepakojuma marķējums:

12.1. atbilst jonizējošā starojuma avotam;

12.2. ir labi saskatāms, saprotams un noturīgs, izmantojot jonizējošā starojuma avotu vai uzglabājot to iepakojumā.

13. Etiķeti izgatavo no materiāla, kas ir izturīgs pret dažādiem darba vides un klimatiskajiem laika apstākļiem. Etiķetes pamata krāsa ir balta.

14. Radiācijas brīdinājuma zīmi uzņēmējs norāda visās jonizējošā starojuma avota lietošanas instrukcijās, informatīvajās lapās un citos dokumentos, kuros ir attiecīgā jonizējošā starojuma avota apraksts.

15. Jonizējošā starojuma avota marķējumā nedrīkst būt norādes, ka jonizējošā starojuma avots nerada nekādus draudus (“nav bīstams”, “nav kaitīgs”, “marķējums nav nepieciešams”, “pārbaudīts”, “apstiprināts”, “vide”, “daba” vai minēto vārdu kombinācijas).

16. Uz jonizējošā starojuma avota un iepakojuma nedrīkst izvietot zīmes vai uzrakstus, ko varētu sajaukt ar radiācijas brīdinājuma zīmi.

17. Jonizējošā starojuma avota ārējā iepakojuma etiķetē papildus šo noteikumu 20., 21., 27., 28. vai 31.punktā noteiktajai informācijai norāda:

17.1. jonizējošā starojuma avota nosaukumu;

17.2. īpašus uzglabāšanas nosacījumus, ja tādi ir;

17.3. informāciju par jonizējošā starojuma avota kaitīgo iedarbību uz cilvēkiem un vidi, norādot tās attiecīgā jonizējošā starojuma avota īpašības, kuras rada viskaitīgāko ietekmi;

17.4. vispārējās drošības prasības, kuras nepieciešams ievērot, uzglabājot, pārvietojot un izpakojojot jonizējošā starojuma avotu.

18. Ja jonizējošā starojuma avota ārējais iepakojums satur vairākas primārā iepakojuma vienības, ārējo iepakojumu marķē atbilstoši radioaktīvo materiālu transportēšanas prasībām.

19. Etiķetes izmērus uz iepakojuma nosaka, ņemot vērā iepakojuma lielumu:

19.1. ja iepakojuma tilpums ir 0,003 m³ un mazāks, etiķetes minimālais izmērs ir 50 x 75 mm;

19.2. ja iepakojuma tilpums ir lielāks par 0,003 m³, bet mazāks par 0,05 m³, etiķetes minimālais izmērs ir 75 x 100 mm;

19.3. ja iepakojuma tilpums ir, sākot no 0,05 m³, bet ne lielāks par 0,5 m³, etiķetes minimālie izmēri ir 100 x 150 mm;

19.4. ja iepakojuma tilpums ir lielāks par 0,5 m³, etiķetes minimālie izmēri ir 150 x 200 mm.

IV. Vaļējā un slēgtā starojuma avota un iepakojuma marķēšana

20. Vaļējā starojuma avota primārā iepakojuma etiķetē norāda šādu informāciju:

20.1. katra radionuklīda simbols vai apzīmējums;

20.2. jonizējošā starojuma veids un enerģija (MeV);

20.3. radioaktīvās vielas kopējā vai īpatnējā radioaktivitāte (Bq vai Bq/g) un tās mērīšanas datums;

20.4. jonizējošā starojuma dozas jauda (Gy/h vai Sv/h) un tās mērīšanas attālums un datums;

20.5. jonizējošā starojuma avota ražotāja noteiktais vaļējā starojuma avota tips un identifikācijas numurs;

20.6. radioaktīvo piemaisījumu kvalitatīvais un kvantitatīvais saturs;

20.7. radioaktīvās vielas daudzums (masas vai tilpuma vienībās) un agregātstāvoklis;

20.8. vaļējā starojuma avota izgatavošanas datums;

20.9. uzņēmēja nosaukums, juridiskā adrese un tālruna numurs.

21. Slēgtā starojuma avota un tā primārā iepakojuma etiķetē norāda šādu informāciju:

21.1. katra radionuklīda simbols vai apzīmējums;

21.2. jonizējošā starojuma veids un enerģija (MeV);

21.3. slēgtā starojuma avota kopējā radioaktivitāte (Bq) un tās mērīšanas datums;

21.4. jonizējošā starojuma dozas jauda (Gy/h vai Sv/h) un tās mērīšanas attālums un datums;

21.5. radioaktīvo piemaisījumu kvalitatīvais un kvantitatīvais saturs;

21.6. fiksētā radioaktīvā nosmērētība (Bq/cm³) — tāda radioaktīvā nosmērētība, kuru nevar noņemt no slēgtā starojuma avota virsmas parastos apstākļos. Šāda nosmērētība nerada vides piesārņojumu, bet var palielināt jonizējošā starojuma dozas jaudu;

21.7. jonizējošā starojuma avota ražotāja noteiktais slēgtā starojuma avota tips un identifikācijas numurs;

21.8. slēgtā starojuma avota izgatavošanas datums;

21.9. uzņēmēja nosaukums, juridiskā adrese un tālruna numurs.